

POTREBUJETE PRACOVAŤ S DATABÁZAMI A INÝMI E-ZDROJMI AJ MIMO PROSTREDIA UMB? MÁME PRE VÁS RIEŠENIE

Mgr. Michaela Mikušková

Univerzitná knižnica UMB sprístupňuje na svojej webovej stránke širokú paletu elektronických informačných zdrojov (EIZ). Zahŕňajú plnotextové a scientometrické databázy, portály, Virtuálnu študovňu UMB a e-knihy. Prístup do EIZ je viazaný na IP adresy metropolitnej siete UMB, ale registrovaní používatelia s nimi môžu pracovať aj z pohodlia domova, pri cestovaní i počas pobytu v zahraničí. Ako? **Prostredníctvom vzdialeného prístupu.**

Vzdialený prístup do EIZ nie je žiadnou novinkou v ponuke služieb univerzitetnej knižnice. Používatelia boli doteraz zvyknutí využívať vzdialený prístup cez konto používateľa v online katalógu. Tento spôsob si vyžadoval finančné prostriedky na zabezpečenie licencie EZProxy, ktorá však neriešila vzdialený prístup k zdigitalizovaným publikáciám UMB vo Virtuálnej študovni UMB.

Preto sme v januári 2021 začali v spolupráci s Ústavom automatizácie a komunikácie UMB testovať prístup cez **Virtual Private Network (VPN)**. Po úspešnom testovaní sme zjednotili prístup do všetkých e-zdrojov ponúkaných univerzitnou knižnicou.

Čo to znamená pre používateľov?

Potrebu inštalácie OpenVPN klienta do svojho počítača, resp. mobilného zariadenia, v ktorom budú s EIZ pracovať vzdialene. Na využívanie EIZ bol vytvorený konfiguračný súbor LIBRARY-VPN.

Aký je postup?

Na portáli [Moodle](#) (sekcia Kurzy → IT služby (IT Services) → Slovensky → UMB VPN) je:

- **podrobný návod na inštaláciu klienta OpenVPN a konfiguračného súboru LIBRARY-VPN,**
- **inštrukcie na nastavenie a prácu s klientom OpenVPN.**

Po inštalácii klienta s konfiguračným súborom sa pred prácou s EIZ netreba prihlasovať. Klienta VPN stačí v počítači alebo mobilnom zariadení len zapnúť a po ukončení práce vypnúť.

Aké sú ďalšie možnosti vzdialeného prístupu?

Každý používateľ si v licencovaných databázach môže vytvoriť personalizované konto a využívať v ňom nadstavbové služby, napr. zasielanie

„alertov“, t. j. upozornení na nový obsah zo zvoleného odboru, resp. časopisu, ukladanie histórie vyhľadávania, vytváranie zložiek dokumentov a pod. V závislosti od databázy je možné konto využiť aj na vzdialený prístup. V niektorých prípadoch je povolený automaticky prihlásením sa do konta (databázy na platforme Web of Science), v iných prípadoch je potrebné overiť používateľa vo vzťahu ku konkrétnej inštitúcii (napr. databáza Scopus), resp. požiadať o vytvorenie účtu (databáza ProQuest Ebook Central). Pri vytváraní konta v databázach sa odporúča používať e-mail s doménou univerzity (@umb.sk, @student.umb.sk).

Prečo je prístup k e-zdrojom sprístupňovaných univerzitnou knižnicou obmedzený len pre registrovaných používateľov?

Dôvodom je autorsko-právna ochrana vyplývajúca z licenčných podmienok na využívanie a prístup k EIZ a z ustanovení autorského zákona (zákon č. 185/2015 Z. z.). Vo všetkých licencovaných plnotextových databázach nájdete aj dokumenty publikované prostredníctvom otvoreného prístupu. Vtedy dostupnosť plného textu nie je ničím obmedzená.

V prípade otázok týkajúcich sa e-zdrojov, ich obsahového zamerania a sprístupňovania kontaktujte autorku článku na michaela.mikuskova@umb.sk. Technické otázky týkajúce sa vzdialeného prístupu smerujte na pracovníka Referátu systémovej podpory Univerzitnej knižnice UMB Tomáša Blahu, tomas.blaho@umb.sk.

Užitočné odkazy:

Inštrukcie k inštalácii klienta a konfiguračného súboru na portáli Moodle – <https://lms.umb.sk/mod/page/view.php?id=56091>